

elektronická
KAPITÁNSKÁ POŠTA

metodický a informační zpravodaj HKVS

číslo 19 - listopad 2011

Aktuálně
Podzimní sraz
Víkend divoké vody

Metodika

Jak na vodáckou symboliku

Naplnit svůj slib

Kapitánky a kapitáni!

Na posledním srazu kapitánů v Chotíkově jsem se cítil velmi dobře. Nabyl jsem vnitřního dojmu, že se vodní skauti opět stávají tou celorepublikovou homogenní složkou Junáka, jak je z vnějšku vnímána, v nedávném době poněkud neprávem.

Co mne v tom utvrdilo?

Především složení účastníků. Vedle mých vrstevníků byly zastoupeny všechny věkové kategorie, to také znamená všechny kategorie činnostnické. Jednání jednotlivých komisí, rád bych řekl sekcí, se nedělila na 30+ a 30-, jinými slovy na řešení námětů a problémů se podíleli „mladí“ i „staří“. Tohle znamená víc, než se na první pohled zdá. Sotva odrostlí roveři viděli, že skautování nepadá z nebe, že je vážnou věcí, pro kterou je nutno přiložit ruku k dílu. Zkušení strážci majáku zase viděli, že na udržování světla nejsou sami a že veselí mladých není znevažováním jejich poslání.

Zde je další motiv, který nabíjí baterky mého optimismu. Jenže vážný skauting je suchý. Jsem přesvědčen, že má obsahovat veselí a drobet absurdity až srandovna. Takhle nějak vznikaly náměty předchozích navigamů, takhle probíhal zahajovací ples na palubě Titanicu v závěru

druhého dne srazu. Zíral jsem, jak se na toto srandovno lidé vybavili dobovými kostýmy, zíral jsem, kolik lidí vyrazilo pěšky na tancovačku do sousední vesnice. A zíral jsem na obsluhu a muziku a moderování a... tombolu, ve které jsem získal žmlva.

Ještě silnější kladný dojem mám ze společného vystupování toho, co jsem výše nazval homogenní složkou Junáka. Například kroj. Modrá barva byla samozřejmostí. Z odevzdaných dotazníků vyplývá, že kroj je především pro slavnostnější a onačejší příležitosti. Jeho nošení na srazu říká, že sraz za slavnostnější a onačejší příležitost považován je (anebo se přítomní báli pranýřování, hněvu vzteklého starce Vezíra, případně to spadlo do kategorie „jakodycky“).

Ale tím se už dostávám k tomu, že mám do KP napsat, jak při skautské výchově uplatňovat námořnickou a vodáckou romantiku. Tak čtete dál!

Váš Vezír =V=

E.Ň.: Je také něco, co se mi na srazu nelíbilo? No jéjé! Úplně nejvíc, že se informační sekce sešla ve dvou lidech a konstatovala, že od ledna nebude mít Kapitánská pošta šéfredaktora. Současné eKP rapidně stoupl odběr (odběratelů je víc než registrovaných oddílů vodních skautů). Chceme, aby úroveň klesla jen proto, že mezi sebou nenajdeme „pohůnka“, který bude před koncem měsíce vymáhat články od autorů? A grafika, člověka, který získané naleje do šablony (když www stránky a facebookový profil dnes umí dělat skoro každý absolvent mateřské školy)?

Krajští kapitáni, připomínám vám úkol dodat tipy na tyto „pracovní pozice“ za každý kraj.

Na činnost Sítě vodních skautů poskytly od vydání minulého čísla do uzávěrky tohoto čísla eKP dobrovolný desetikorunový příspěvek za každého registrovaného člena následující přístavy a oddíly:

626.01

OVS Vyškov

700 Kč

Zvláštní příspěvky na činnost KVS zasílejte na účet KVS 666 55 333 / 5500 pod variabilním symbolem (pro rok 2011) 91xxxxy, kde xxxxy je číselný kód označující číslo okresu a přístavu (střediska).

Jak na symbol. rámeček u VS? 5

Podzimní sraz kapitánů 9

Víkend divoké vody 11

Navigamus třikrát jinak 14

Historie: Češi u lidojedů 17

Po šesti plzeňských tocích a zamykání Mže

V sobotu 15. 10. 2011 se v loděnici 99. OVS Žlutý kvítek v Plzni sešly děti z několika oddílů, aby se zúčastnily již tradiční hry „VJTZ po šesti plzeňských tocích“. Letošního ročníku se zúčastnily děti z pořadajících oddílů 93. OVS Delfini a 99. OVS Žlutý kvítek, dále pak 91. OVS Kotva, 92. OVS Černá střela, TOM Šlápoty Hořovice a vodácký klub Šán Praha.

Posádky tvořila pětičlenná družstva, z nichž alespoň jeden musel být starší patnácti let. Děti v jednom týmu obsadily dvě kanoe a jeden kajak. Hlavním úkolem posádek bylo zdolat šest plzeňských toků v co nejkratším čase. Po cestě je čekaly různé úkoly. Jako příklad uvádím slaňování z mostu do lodě, překonání lanové dráhy, sjezd jezu u Mrakodrapu, uzlování, záchrana tonoucího z válce, překonávání jezu Kalikovák různými způsoby nebo např. eskymácký obrat.

Po krátkém výkladu trati, kontrole povinného vybavení a rozlosování pořadí startujících závod začal. Poslední posádka vystartovala od Vejprnického potoka v 12.30 a všichni byly zpět okolo 19.00.

Již za tmy proběhlo dlouho očekávané vyhlášení a předání cen. Novinkou letošního závodu bylo

předání putovního poháru. Závod proběhl bez komplikací a podle ohlasů byl úspěšný. I vedoucí neskautských oddílů pochválili hlavní organizátory akce – Járu Hlaváčka (99. OVS) a Vládu Třísku – Kováře (93. OVS) za skvělou přípravu a průběh akce.

V neděli v 11.00 jsme se sešli u jezu v Touškově, kde jsme zahájili tradiční splutí Mže v úseku Touškov – loděnice Na Jíkalce. Cestou jsme si zahráli hru „Lov krokodýlů“, což v překladu znamenalo: „Kdo nasbírá z řeky více PET lahví a skleněných lahví, vyhrává!“. Nejen, že to děti bavilo, ale podařilo se nám zmiňovaný úsek Mže vyčistit o neuvěřitelných cca 10 plných lodí odpadu.

Do cíle jsme dorazili s drobným zpožděním, takže na břehu už čekali nedočkaví rodiče těšící se nejen na svá dítka, ale také na božského Neptuna, pána všech vod. Převlečení do krojů proběhlo bleskově a už se z pravého břehu Mže ozývaly dětské hlasy volající: „Neptune, pojď mezi nás!“ Božský na sebe nenechal dlouho čekat a v mžiku se objevil doprovázen zdatným kormidelníkem a dvěma vílami. Přivítal se s kapitány oddílů – Kaštanem, Kovářem a Járou

FOTO KLÁRA HRACHOVÁ

a pokračoval vtipným monologem. Nakonec nám řeku přece jen zamkl, a tím ukončil letošní vodáckou sezónu. S vládce všech vod jsme se rozloučili našimi pokřiky. Domů jsme se rozešli plni zážitků z celé akce, plni smutku, že skončilo vodučení, ale zároveň i plni radosti, že začíná období zimních radovánek.

Klára

2x FOTO TEREZA WICHERKOVÁ

Plachtění v Jablonci nad Nisou

První říjnovou sobotu se v Jablonci nad Nisou konal již třetí ročník závodů ve skautském plachtění „Jablonecká regata“. Letos se závodů zúčastnili posádky z Jablonce nad Nisou, Liberce a Turnova.

Závody se jely na tři rozjížděky a krátký sprint, vloženou disciplínou byl hod házečkou na cíl z kanoe. Novinkou letošních závodů pak byla zcela nová putovní cena pro vítěze závodů. Tu nám věnovala jedna místní bižuterní firma, které tímto děkujeme.

A kde že tato trofej skončila? Zůstala doma, jelikož první místo obsadila posádka skautů ze 4. oddílu vodních skautů z Jablonce.

Bidlo (Jablonec)

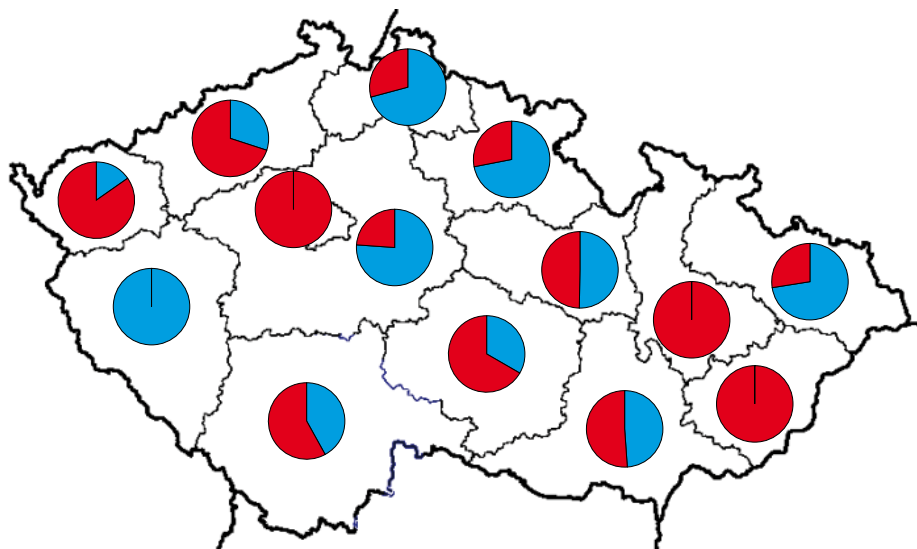

Vodácké desetikoruny k 1. listopadu

„Vodáckou desetikorunu“, zvláštní příspěvek na provoz Sítě VS, odesílá přístav VS nebo oddíl VS prostřednictvím svého střediska po registraci, zpravidla do jarního srazu. Příspěvky ve výši 10 Kč za registrovaného člena se posílají na účet KVS 666 55 333/5500 pod variabilním symbolem (pro rok 2011) 91xxxxy, kde xxxxy je číselný kód označující číslo okresu a přístavu (střediska). V případě platby za více předchozích let je variabilní symbol 90xxxxy.

Příspěvky bude možné zaplatit i hotově na příštím srazu K+K.

Za všechny „vodácké desetikoruny“ zaslané v duchu hesla „vodáci sobě“ děkujeme.

Stav zaplacených zvláštních příspěvků na rok 2011: kruhové grafy ukazují podíl zaplacených a nezaplacených příspěvků v kraji. Modré pole označuje příspěvky zaplacené, červené nezaplacené.

LÍBÍ

se vám prázdná stránka
Kapitánské pošty?

Pokud ne, zapojte se do její přípravy!

**Od ledna 2011 eKP chybí:
šéfredaktor,
grafik,
redaktoři rubrik,
korektoři.**

Více info na: www.hkvs.cz/kp

Jak na symbolický rámec u vodáků?

Jednou ze zvláštností českého skautingu jsou dlouhodobé, cyklické a celotáborové hry. Jsou plněním záměru zakladatele skautingu Roberta Baden-Powella a tak trochu přímým dědictvím myšlenky J. A. Komenského o výchově hrou.

Skautská výchovná metoda je komplex prostředků, kterými dosahujeme cílů skautské výchovy, ve Stanovách Junáka je jako její součást definováno mimo dalších:

- učení se prostřednictvím praktických činností a her,
- symbolický rámec nabízející pro určitou věkovou skupinu výchovnou motivaci a inspiraci,
- postupné stimulující programy,
- využívání skautské symboliky a výchovného prostředí.

Vodní skauting, zejména v našem prostředí, je takovou hrou a symbolickým rámcem sám o sobě. Snad, že jsme státem a národem vnitrozemským, je u nás mořeplavba a vše, co k ní patří, odedávna silným motivačním prvkem (pověst o Brunclíkovi, svatý Vojtěch jako první prokazatelný Čech na moři, české cestopisy pozdního středověku, renesance, baroka i mladší, Agustin Heřman a současná replika jeho lodi La Grace, čeští voraři, čeští námořníci v rakousko-uherském loďstvu, množství českých jachtařů od Konkolského a Krautschneidera po stovky provozovatelů charterových plaveb, věčná módnost námořnického oblečení atd. atd.).

Využijme tedy v naší skautské činnosti potenciálu, který nám hra na námořníky dává.

VÝCHOVNÉ PROSTŘEDÍ

Zkušenost říká, že prostředí ovlivňuje chování bez užívání slov.

Nejčastěji se setkáme v klubovně, kterou vyzdobíme jako loďní kajutu nebo rovnou palubu.

Většinou ji už máme po svých

předchůdcích vyzdobenou, přidám jen pár nápadů:

- kulaté loďní okénko z kruhového zrcadla, na které nalepíme mořský horizont ze starého kalendáře,
- loďní kniha, do které zapisujeme docházku, obsah schůzek i provoz a opravy lodí,
- nástěnné hodiny ukazující čas podle Greenwichského poledníku,
- úvazník s lany místo uzlovacích šňůr,
- mapu s vyznačenou letošní plavbou, tedy bodováním a plněním stezek.

Stále tábořiště můžeme vydávat za naši loď. Stany vydávat za kajuty posádky a nástupiště za palubu je to nejmenší, také je zde zbytečné popisovat stavbu vodáckého vlajkového stožáru. Opět přidám několik námětů:

- hlásí-li hlídka z věže, brány nebo přímo strážního koše na stožáru každou návštěvu slovy „Čtvrtkola pravobok příd – hajný!“, má o zábavu postaráno a my víme, že je bdělá,
- zvoní-li hlídka loďní hodiny

i v noci (po půl hodině a samozřejmě jen potichu), není jí hlídka dlouhá a my se brzy naučíme i ve spánku postřehnout, že zaspala, protože se nezvonilo,

- světlo petrolejky na majáku je v dnešní době elektrifikace až pravěce zajímavé,
- pravidelné nástupy k vlajce nejenom vychovávají k úctě ke státním symbolům, ale pokud si zejména vlčata nenavlékají kroj na tři propocená trička, vlastně celý tábor dvakrát denně převlékneme.

Spoustu nápadů a návodů nalezneme v knize Mirka Vosátky Z deníku kapitána.

NÁMĚTY NA SYMBOLICKÝ RÁMEC

V současné době jsou k dispozici Plavby Čolka a Žabky jako přímé návody na užití námořní symboliky při plnění stezky vlčat a žabiček (světlušek).

Pokud chceme příběh obměňovat, využijme kupř. i u nás dobře známých knih Artura Ransoma Boj o ostrov (Vlaštovky a Amazonky), Trosečníci z Vlaštovky, Zamrzlá loď kapitána Flinta a devíti dalších

jeho titulů. V nich si děti z anglické jezerní krajiny hrají tak, že pro nás to jsou vlastně návody na dlouhodobé hry (najdete zde také náměty na činnost v zimě, ve skalách, při ochraně přírody, pokladovou nebo dětmi vymyšlený pirátský příběh).

Náměty pro nejmenší najdeme i ve známých titulech Daniel Defoe: Robinson (převyprávěný J. V. Plevou) jako námět pro tzv. nástrahy pustého ostrova, Robert Louis Stevenson: Ostrov pokladů (stále živá pokladovka) a třeba Jules Verne: Dva roky prázdnin (už pro ten lákavý titul). Nevýhodou knižních námětů je, že je musíte nejprve přečíst, pak si vybrat dílčí historiky pro jednotlivé úkoly a pak znovu kousky předčítat mrňatům, která dnes čtou jen málo.

Proto využijme věci dostupných v televizi, na CD apod.

- Stevensonův Ostrov pokladů (Treasure Island) byl zfilmován již sedmkrát, zajímat nás bude navazující fikce Silverův návrat na ostrov pokladů,
- 30 tisíc mil pod mořem několikrát zpracované podmořské putování ponorkou kapitána Nema,
- Tajuplný ostrov, v modernějším zpracování Tajemný ostrov je rovněž několikrát zfilmovaná verneovka o trosečnících, kte-

rým pomáhá tajuplný kapitán Nemo,

- Žlutovous nebo Pirát Zlatovous je parodie na pirátské příběhy. Děj se točí okolo příběhu ze 17. století o děsivém pirátovi Žlutovousovi a jeho výpravě za bájným pokladem, jehož mapu má na hlavě vytetovanou jeho syn, nedělejme si iluze, že vlčata a žabičky neznají sérii Piráti z Karibiku. Její jednotlivé díly vyprávějí příběhy inspirované námořnickými pověrami,

- Příběhy Pepka námořníka (Popeye the Sailor) a Kačera Donaldalda (Donald Duck) využijme nejen jako motivaci, ale i jako promítání za odměnu.

Pro motivaci skautů a skautek, resp. roverů využijme historických příběhů a událostí. Typickým příkladem takového použití jsou náměty jednotlivých Navigamů (den D, plavby do Indie, pirátská historie Karibiku, bitva o Guadalcanal, historie Hanzy, arabská mořeplavba doby Sindibáda a samozřejmě blíží se katastrofa Titanicu; zde můžeme odkoukat přípravu jednotlivých úkolů pro předtáborovou i táborovou hru.

Už skoro všedním námětem je objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem, plavba piráta Francise Draka a objevné plavby Cookovy, ale dejme skautům a zejména roverům vyhledat údaje o méně známých příbězích formou projektu.

- Objevil Kolumbus Ameriku, nebo věděl, kam pluje?
- Kudy vlastně plul Odysseus?
- Přistáli Čičané v 15. století v Americe?
- Byl Fernando Magellan opravdu první kapitán, který obeplul zemi?
- Jak skončila výprava sira Johna

FOTO ZDENĚK JANČÍK - JANOŠÍK

Franklina?

- Byla plavba voru Kon-Tiki náhodná nebo byla Heyerdahlova teorie potvrzena?
- Kdo objevil Zemi Františka Josefa a proč se nestala součástí Rakouska-Uherska?
- V čem bylo prvenství dobrodruha Mórica Beňovského?
- Byla příčinou vzpoury na Bounty výjimečná krutost kapitána Williama Blaiha?
- Jaký byl život zmíněného Augustina Heřmana?

Uspořádejte „vědecké symposium“ na dané téma, při kterém učte zásadám debaty a diskuze.

Využívejte R+R jako organizátory a značkaře jednotlivých částí táborové nebo celoroční hry, případně je nechte celou připravit a vést.

Uspořádejte roverský kostýmový ples na téma konkrétní události.

Seznamte rovery a rangers s myšlenkou charitativních plaveb Rudy Krautschneidera.

CELOTÁBOROVKA NA PUŤÁKU

Častým nešvarem vodáckých putovních táborů je absence programové a výchovné linie. Proč na

takovém puťáku neaplikovat některý příběh rozdělený na etapy:

- Sindibádovy plavby,
- postupné dosažení Indie námořní cestou,
- obeplutí Země výpravou Magellanovou.

Kromě pádlování, stavění stanů, vaření a sportovních her (čtání) věnujte každý den jednu hodinku plnění úkolu z námětu rozepsanému na etapy (...výstup na blízkou horu...komunikace s domorodci...stavba žulového pylonu...obchod a výměna zboží...lov velryby a sledů...zápis do lodního deníku...botanická pozorování...).

Na putovním táboře můžeme využít nabyté dovednosti signalizace.

MORSEOVA ABECEDA

Morseova abeceda se zdá překonaná, ale je tak geniálně jednoduchá, že nám poslouží vždy, kdykoli se dostaneme do úzkých (nejspíše tehdy, kdy dojdou baterie, nebo se dostaneme do místa bez signálu).

Pro náměty nemusíme chodit do historie, stačí sledovat kupř. Discovery Channel (v češtině) a najít pravidelný pořad typu Opravdu to přežili, kde jsou rekonstrukce příběhů, v nichž se dostali do kritické situace lidé i v dnešní době plné technických vymožeností. Morseova abeceda, případně její minimum SOS je zřetelná na velkou vzdálenost opticky (praporky, odrazná plocha, kouř) i akusticky (klepání osob v závalu, skalách apod.). Jestliže si u příležitosti 100. výročí skautingu u nás připomínáme skauty vězněné totalitními režimy, zmiňme, že se mezi sebou dorozumívali převážně morseovkou vyklepávanou na potrubí.

Morseova abeceda se do roku 1996 používala jako prostředek tísňového volání, dnes je na lodích výtlačku větším než 300 t nahrazena jiným systémem. Přesto hned tak nezanikne. Používá se amatéry a při převodu na vibrace se používá při komunikaci s tělesně postiženými.

Abychom se vrátili k symbolickému prostředí a námětu Navigamu 2012: říká se, že nouzový signál SOS byl poprvé vyslán z potápěčícího se Titanicu. Byl, ale ne poprvé a jen jednou jako poslední signál, předtím byl použit kód CQD („come quick, danger“). To „save our souls“ je jen mnemotechnické zapamatování jednoduchého střídání trojic teček a čárek.

CHRISTMAS AT SEA

Závěrem jedna méně známá, ale v tomto ročním období aktuální námořnická tradice:

CHRISTMAS AT SEA aneb Vánoce (u) na moři.

Od roku 1898 dobrovolníci společnosti Seamen's Church Institute sbírají, nakupují a hlavně ručně vyrábějí předměty pro námořníky, kteří v době Vánoc pracují na moři. Do přístavů a na lodě pak dodávají tisíce balíčků, které obsahují rukavice, šály, pletené čepice a kukly, ořechy, čokoládu a samozřejmě vánoční pozdravy a přání. Na Boží hod pak kapitán balíčky rozdává posádce.

Program Christmas at Sea se z Ameriky rozšířil do většiny zemí, které mají námořníky.

I vy můžete vlastnoručně vyrobenými dárky potěšit. Ve svém okolí jistě naleznete charitativní organizaci, která vámi vyrobené dárky předá potřebným, kterými nemusí být zrovna námořníci.

Vezír

Předsrazové jednání HKVS

Říjnové zasedání se uskutečnilo netradičně u Pavlíka doma. Důvodem byla potřeba dotisknout a zkompletovat věci na sraz, a to i za pomoci Dytty, Slundy a Dany.

Setkání to tedy bylo poměrně rušné, domácí atmosféra ale jistě napomohla i naší výkonnosti.

Po dlouhé nemoci a svatbě mezi nás také zavítala NaJa.

HODNOCENÍ KVALITY

Na program jsme měli především Hodnocení kvality. Současná situace je taková, že připomínky k základním jednotkám (družina, oddíl, tábor, středisko) byly zahrnuty mezi ostatní připomínky a budou v nejbližší době diskutovány osobami zodpovědnými za dané jednotky. Komentáře, které bychom rádi zahrnuli do „výkladu pro VS“, budou možná součástí přílohy k hodnocení, kde už jsou teď některé doplňující pokyny.

Co se týče krajských kapitánů, musíme nejprve zjistit, jak by se jejich činnost měla v hodnocení promítnout. Zda by například stačilo doplnit některá stávající kritéria. Podle toho se domluvíme na dalším postupu. Diskuze o činnos-

Co se projednalo na říjnovém jednání HKVS ve zkratce:

- Kapitánská pošta hledá pro rok 2012 nový tým: šéfredaktora, grafika, redaktory stálých rubrik a korektora
- založen nový účet KVS u Fio banky: č. ú.: 2300183549/2010
- termín jarního ÚSK stanoven na 13. – 15. 4. 2012
- vytvořen první návrh vize kvalitního HKVS do projektu Hodnocení kvality
- HKVS vzal na vědomí zvolení nového krajského kapitána Karlovarského kraje: stal se jím Zdeněk Kunc – Dandy

ti krajských kapitánů proběhne pravděpodobně na Tortuze.

Nejvíce času nám zabral HKVS. V tomto případě jde totiž o vytvoření kompletního hodnocení, od vize až po jednotlivá kritéria a jejich úrovně. Začali jsme tedy pracovat na vizi. Pro začátek jsme se inspirovali již hotovými vizemi Náčelnictva a Výkonné rady, které jsou nám svým charakterem blízké. Dali jsme dohromady první návrh, na kterém se bude dále

pracovat.

HOSPODAŘENÍ

V oblasti hospodaření se odehrály dvě důležité věci. NaJa dodala některé chybějící doklady a také elektronickou verzi účetnictví. Papírové vyzvedne Pavlík a umístí do archivu HKVS.

Těsně před zasedáním jsme také založili nový účet u banky Fio kvůli úsporám za jeho vedení. Od 1. 1. 2012 bude platit následující číslo účtu: 2300183549/2010.

KAPITÁNSKÁ POŠTA

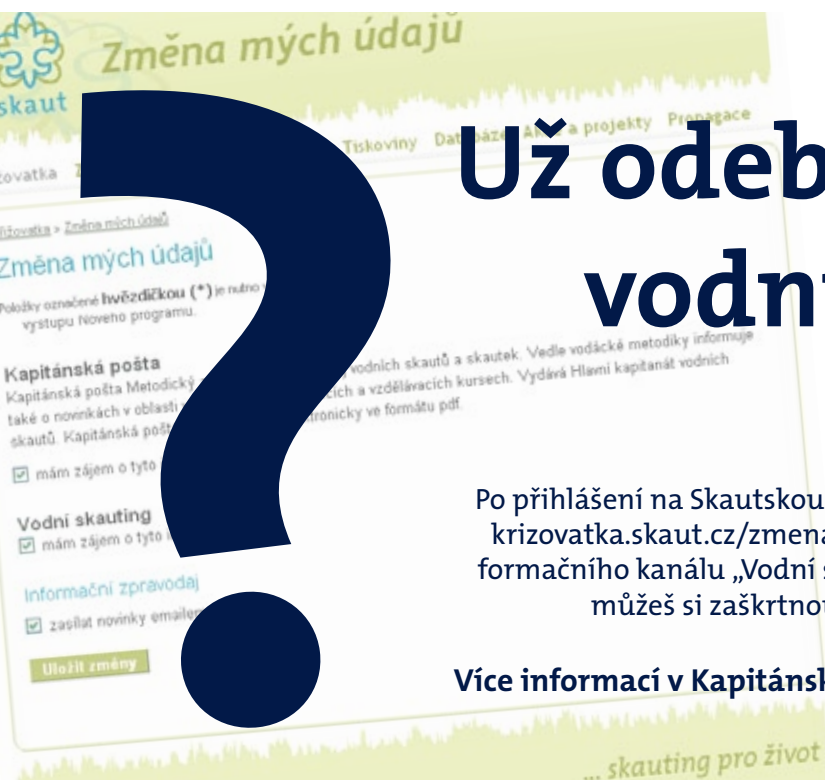
Dále nás Pavlík informoval, že ke konci roku opouští pozici šéfredaktora eKP. Je tedy potřeba najít náhradu, nejlépe tým lidí, kteří se o práci podělí.

DALŠÍ

Pilným návrhem k programu bylo navržení možných termínů na ÚSK. Na srazu se ukázalo, že vhodnější je termín 13.–15. 4. 2012.

Pak ještě informace o zvolení krajského kapitána Karlovarského kraje, stal se jím Zdeněk Kunc – Dandy. Blahopřejeme a těšíme se na spolupráci.

Liška

Už odebíráš infokanál vodních skautů?

Je to jednoduché!

Po přihlášení na Skautskou křižovatku přejdi do nastavení svého účtu (<http://krizovatka.skaut.cz/zmena-mych-udaju/>), v dolní části si zaškrtni odběr informačního kanálu „Vodní skauting“ a pokud neodebíráš Kapitánskou poštu, můžeš si zaškrtnout i tu (neovlivní to odběr přes web HKVS).

Více informací v Kapitánské poště 10/2010 nebo v článku na webu HKVS.

Titanic vyplul z Chotíkova!

Podzimní sraz je za námi, pojďme si společně připomenout, co všechno jsme zažili. Článek doplňují citace z hodnocení srazu od účastníků.

SRAZ VE ZNAMENÍ NAVIGAMU

Navigamus se prolínal celým srazem. Předně se sraz konal v Chotíkově kousek od Plzně, tedy od místa konání příštího Navigamu.

Zázemí zajišťoval tým Navigamu, čili netradičně nejen vodáci z plzeňské Omahy, ale i několik suchozemců. A patří jim velký dík za kvalitně odvedenou práci.

Informacím o Navigamu a prohlídce tábořiště bylo věnováno skoro celé sobotní odpoledne. Účastníci tyto programy většinou vítali: „Paráda, nejlepší z programu byla procházka a ukázky tábořiště.“ „Jasně informace, dobrá forma podání, srozumitelné.“

SRAZ VE ZNAMENÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ÚSK je metodickým seminářem vodních skautů, každý měl proto v průběhu víkendu možnost absolvovat několik vzdělávacích bloků dle vlastního výběru.

FOTO ZDENĚK MATERNA - ZDENDA

O žabičkách a vlčatech přijel povídat Piko z Odboru vlčat a světlušek. Skauty a skautky měla na starosti Dytta a podrobně tam probrali družinový systém. Čas byl i na výměnu zkušeností: „Skvělý program, dozvěděla jsem se, jak to funguje v jiných oddílech.“ Pro činovníky u středisek byl připraven program o personalistice, účastníci se seznámili mimo jiné s webem

jobs.skaut.cz a vyzkoušeli si, jak se píše skautské inzeráty. Nezapomněli jsme ani na oldskauty, kteří si povídali o možnostech programu pro tuto věkovou kategorii.

Na své si přišli i ti, které trápí právní otázky. V programu Právo nejen na vodě se dozvěděli více o povinnostech vlastníka nemovitosti, tj. např. klubovny. Přednáška byla „na vysoké úrovni, přínosná“.

FOTO TOMAS BASÁK - ČERW

Samozřejmě jsme se věnovali i nejzřetlivější novince výchovného programu VS – plavbám vodních vlčat, žabiček a světlušek. Představil je výchovný zpravodaj a jeden z autorů, Pavlík. Účastníci si mohli prohloubit znalosti i v oblasti vedení porad.

Dalšími přednáškami pokračovala modulová kapitánská zkouška. Uchazeči nahlédli do tajů meteorologie a psychologie.

Do programu se mohli zapojit i samotní účastníci, a to prostřednictvím Gejzírů nápadů. Krátkou aktivitu pro ostatní si bohužel připravili jen čtyři z nich, takže nabídka nebyla tak široká. Na výběr bylo z masáží, hry Parlament, žonglování a her s víčky, které se bohužel pro malý zájem neuskutečnily.

SRAZ VE ZNAMENÍ ZÁBAVY

První příležitost k pobavení a zároveň k poznání ostatních účastníků byla hned v pátek večer. Juni si připravila blok seznamovacích her, jejichž cílem bylo zamezit vzájemnému volání: „Hej ty tam!“ Vrcholem sobotního programu ale byl ples. Přesunuli jsme se do hasičárny v nedalekém Příšově, patřičně oděni ve stylu Titaniku a bavili se až do pozdních nočních hodin. V průběhu plesu byly slavnostně pokřtěny plavby pro vodní vlčata, žabičky a světlušky, na programu byly i skotské tance a tombola z cen dovezených samotnými účastníky. Nechyběl samozřejmě tanec různých

FOTO TOMÁŠ BASÁK - ČERW

žánrů. Ples byl přes některé nedostatky příjemným zážitkem: „Hustokrutopřísný, nemám co vytknout.“ „Ples byl ze všech dvou na K+K ten nejlepší.“ „Plesy moc rád nemám, ale s tímhle jsem spokojen.“ V neděli dopoledne přinesla rozptýlení prezentace fotek a povídání o letošním světovém skautském jamboree, které si připravily přímo jeho účastnice.

SRAZ VE ZNAMENÍ HKVS

Pořadatelem srazu byl Kapitanát vodních skautů, takže i členové HKVS měli jako obvykle podíl na programu. Po zahájení srazu představili svou činnost za posledního půlroku. Z pera účastníků: „Tradiční a očekávané.“ „Bylo to skvělé, dozvěděl jsem se, co jsem po-

treboval.“ V sobotu ráno Hvězdář zhodnotil letošní největší vodácký závod Přes tři jezy.

Vzhledem k tomu, že mezi účastníky srazu je řada schopných a zkušených lidí, je již tradicí toho využít a zapojit je do činnosti pro ostatní vodní skauty. Nejinak tomu bylo tentokrát, na výběr byly čtyři komise – tradiční závodní, informačně-propagační (kterou bohužel trápí nízký zájem), po odmlce výchovná, nově pak hospodářská a hodnocení kvality HKVS. O výstupech se dočtete v zápisu ze srazu. Vezír coby člen Náčelnictva v neděli také povídal o zajímavých novinkách.

Těšíme se na viděnou na jarním srazu, plánovaném na 13.-15. 4. 2012!

Liška

FOTO JIŘÍ HAIS - DIGI, TOMÁŠ BASÁK - ČERW

Kurz divoké vody: na vodě - v pohodě!

Motor zavrčel... V ocelovém lanu to zapraskalo... Škubnutí... Hradlo, které uzavírá rakovnický kanál na řece Berounce, začalo pomalu klesat. Z dále vidím skupinku asi deseti lidí, jak si prohlížejí kanál. Voda ho začíná rychle plnit. Ve skupině to zašumělo. „Že by se jim něco nelíbilo?“, říkám si v duchu. Instruktor si je odvádí dál. Další myšlenka probleskla: „No, jen si zaplavte, budete to potřebovat...“ Vracím se pohledem i duchem ke své skupině, skupině kajakářů. „Sedíte dobře a pevně?“ Ozývá se souhlasná odpověď. „Tak jo, děcka, chci vidět eskymáka a nebo ukázkovou krysu! Jinak vás do kanálu nepustím...“

3 dny, 30 lidí, 12 kajaků, 8 kanoí, 1 singl, 1 raft, vesty, helmy, házečky a 8 hodin na vodě! Kolín, Neratovice, Praha, Plzeň, Liberec, České Budějovice, Třebíč, Ostrava. To je jen jednoduchá statistika kurzu divoké vody, který proběhl o víkendu 14.–16. října na umělém slalomovém kanále v Roztokách u Křivokláta. A myslím, že se opravdu povedl.

Sešli jsme se už v pátek večer na základně rakovnického klubu kanoistů. Příjezd se trochu posunul, ale nebylo to ke škodě. V průběhu

FOTO ARCHIV KLŠVS

večera tak proběhlo několik teoretických bloků o jízdě na divoké vodě, hlavně však o záchraně a bezpečnosti. Přednášky pak pokračovaly i druhý den ráno. Start byl sice pozvolnější a nikomu se moc nechtělo na rozcvičku, zvláště když byla venku mlha a teplota se blížila k bodu mrazu, ale překonat se dalo všechno. O to větší pak bylo překvapení, když okolo desáté zalily údolí Berounky slibované sluneční paprsky. Navíc kanál plný divoké vody sliboval, že bude o zá-

bavu postaráno.

Dvě skupiny se vydaly na vodu. Jedna na různých lodích a druhá rovnou do vody. Odpoledne se všechno vyměnilo a každý si tak vyzkoušel, jak se v takové vodě plave, jak si dát pozor na vodní překážky, případně jak se jim vyhnout či na ně naplavávat. V další řadě pak vůbec takového plaváčka vytáhnout, a to s pomocí házečky, či v neposlední řadě jako uvázaný zachránce si pro něj skočit. Na lodích se naopak každý snažil co nejméně

2x FOTO ARCHIV KLŠVS

Z: FOTO ARCHIV KLŠVS

namočit, natož pak se prásknout, či udělat a následně vykrysit. Ale takových bylo mnoho. Přece jenom z nájezdu do vracáku, výjezdu z něj ven, nebo udělat jenom jednoduchý přejezd či esíčko, z toho se najednou na tekoucí vodě začínal stávat pro některé problém. Ale stále tu bylo dost instruktorů, kteří poradili, jak se přes problém přenést.

Pozdní odpoledne a večer byl pak z části teoretický, z části grilovací a z části byl věnován videím

a fotkám, které se podařilo na kanále v průběhu dne pořídit.

Nedělní den se nesl v podobném duchu jako den předchozí. Účastníci dostali hodinu spaní k dobru, pár záporných stupňů na teploměru darem a sluníčko na kanále za odměnu. K lodím se přidal ještě raft. A bořily se mýty. Protože kdo si myslel, že na raftu sjede všechno rovně dolů a nikdy se necvakne, tak ten rychle skončil ve vodě pod prásknutým raftem. Jo náklony, ty je třeba dělat všude.

Prostor nakonec dostali i sami účastníci. A tak jsme se dozvěděli, kde byly slabiny, co chybělo, ale byly pochváleny i silné stránky a klady. Máme stále kam růst a prostoru pro rozvoj je dostatek.

Nezbývá než jen dodat: těšte se na KLŠVS 2012 a jarní víkend divoké vody!

Slunda

FOTO ARCHIV KLŠVS

KAPITÁNSKÁ LESNÍ ŠKOLA VODNÍCH SKAUTŮ 2012

Zaujala-li tě možnost zúčastnit se Kapitánské lesní školy vodních skautů, prohlédni si naše stránky i fotogalerii. Máš-li zájem, využij možnost se ihned přihlásit: http://kapitanska.skauting.cz/modules/liaise/?form_id=2

KAPITÁNSKÁ LESNÍ ŠKOLA VS žije i na internetu!

- **web:** <http://kapitanska.skauting.cz/>
- **facebook:** <http://www.facebook.com/pages/Kapit%C3%A1n-sk%C3%A1-lesn%C3%AD-%C5%A1kola/275707045795361>
- **fotky z víkendu divoké vody:** <https://picasaweb.google.com/poutnicikolin/KurzDivokeVody2011#>
- **články:**
<http://vodni.skauting.cz/vikend-divoke-vody.a199.html>
<http://krizovatka.skaut.cz/zpravodajstvi/6481-vikend-divoke-vody/>
<http://vodni.skauting.cz/vikend-divoke-vody-uspesne-za-nami.a213.html>

Doplňkové materiály k plavbám VS

V návaznosti na vydání plaveb pro vodní vlčata, světlušky a žabičky jsou v současnosti připraveny či aktuálně připravovány doplňkové materiály, které mají podpořit používání plaveb v oddílové praxi a usnadnit práci vedoucím.

METODIKA

Týmy Nového programu připravily ke stezkám pro věk vlčat, světlušek a žabiček novou metodiku. Nyní probíhá její redakce, úpravy a předtisková příprava. Do doby jejího vydání, které se předpokládá na začátku roku 2012, jsme na webu HKVS v sekci metodika/vlčata a žabičky uveřejnili alespoň základní minimetodiku k používání stezek a plaveb a také metodiku k symbolickému rámci Čolka a Žabky, která je jednou z kapitol zmíněné připravované „velké“ metodiky. Na webu HKVS je též k dispozici prezentace k plavbám z ÚSK v Plzni.

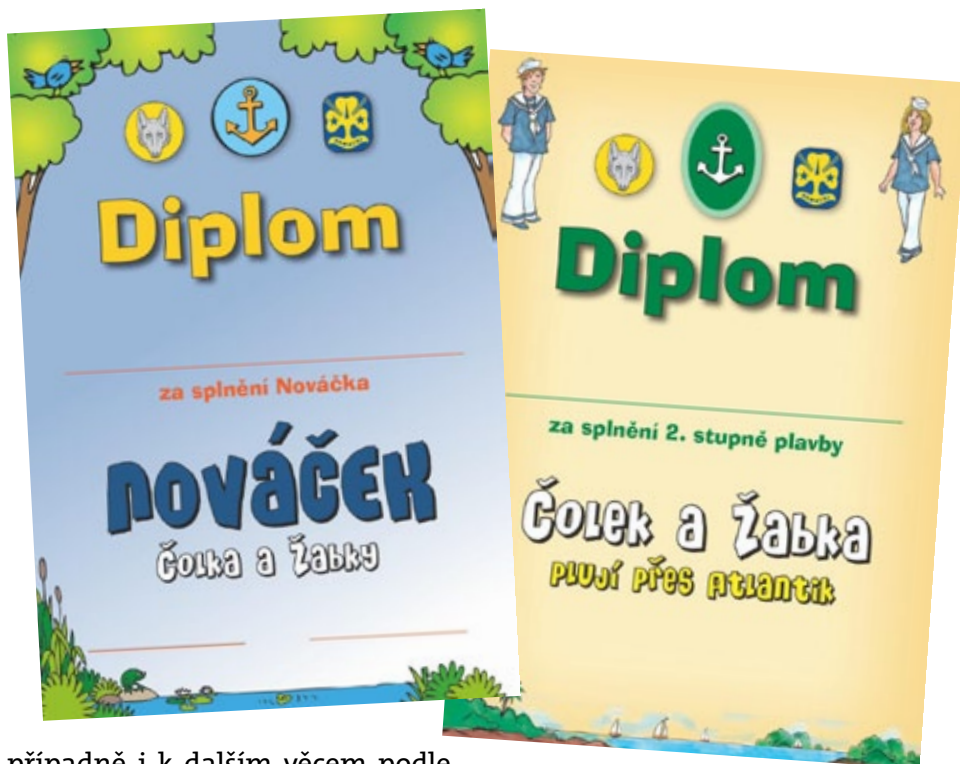
OBRAZKY A GRAFICKÉ PRVKY PLAVEB ČOLKA A ŽABKY

V sekci metodika/vlčata a žabičky na webu HKVS jsou připravené ke stažení také obrázky, komiksy a grafické prvky, „vytažené“ z plaveb. Oddílům jsou volně k dispozici pro použití podle vlastních potřeb. Využit je lze například na oddílové diplomy, účastnické listy, pozvánky na akce, do deníků, pro výzdobu klubovny nebo na nástěnku s přehledem plnění aktivit z plaveb vašimi členy.

DALŠÍ MATERIÁLY

V těchto dnech se také pilně pracuje na dokončení dalších podpůrných materiálů: nálepky, diplomů a přehledové tabulky s výpisem všech aktivit plaveb.

Kulatou samolepkou o průměru necelé dva centimetry se symbolem kotvy (obdobná jako kotva u zadání aktivit v plavbách) bude možné využít zejména k zaznamenávání plnění aktivit na postupových mapách na nástěnkách,

případně i k dalším věcem podle potřeb oddílu.

Diplomy jsou zatím pracovně zpracovány ve dvou barevných verzích - s béžovým a modrým pozadím (viz obrázků). Nyní se doladuje jejich finální podoba. K dispozici budou diplomy za splnění Nováčka i každé ze tří plaveb a pravděpodobně také univerzální diplom k volnému užití.

Přehledová tabulka má pak především usnadnit práci vedoucím, kteří pracují s plavbami různých stupňů. Díky tabulce získají snadný přehled bez nutnosti listování o aktivitách v plavbách, a to i napříč různými stupni.

O dokončení všech těchto materiálů vás budeme aktuálně informovat v dalších číslech eKP a na webu.

PLAVBY I PRO „SUCHOZEMCE“?

Na závěr tohoto článku je nutné odpovědět na dotaz, který se dnešního tématu netýká, ale který po vydání plaveb dostáváme velmi často: proč je v názvu plaveb uvedena i kategorie světlušek, když jsou plavby určeny vodákům, tedy vodním vlčatům a žabičkám?

Důvod je jednoduchý. Cílem vzniku plaveb totiž nebylo nabídnout

vhodný symbolický rámeček a použitelnou verzi stezky jen pro vodní skauty, resp. vlčata a žabičky, ale také pro koedukované oddíly - nejen vodácké, ale i suchozemské.

Suchozemští skauti pak mohou vynechat plnění vodáckých aktivit, které jsou v plavbách graficky odlišeny modrou kotvičkou - u společných „základních“ aktivit je kotvička žlutá.

Pavlík

Navigamus 2012 třikrát jinak

Téměř kompletní tým Navigamu se představil na podzimním srazu VS v Plzni. Seznámil účastníky s podrobnostmi týkajícími se celé akce, na programu byla i prohlídka tábořiště. Pokud jste na srazu nebyli, nezoufejte. To nejdůležitější naleznete zde. Zároveň děkujeme za dovezené sáčky od čaje. Jak bylo na srazu, si můžete prohlédnout na fotkách.

REGISTRACE

1. prosince se spustí registrace na Navigamus pro účastníky i PTP. PTP budou mít čas až do 15. 2. 2012, výpravy o něco déle, do 15. 3. je potřeba zaregistrovat počet členů výpravy a do 15. 4. za ně pak zaplatit účastnické poplatky. I po konci března bude možné měnit údaje o členech skupiny, nikoliv však jejich počet. Registrace bude probíhat online prostřednictvím webu Navigamu.

PODPORA NAVIGAMU V PROGRAMU PRAZDROJ LIDEM!

S politováním musíme oznámit, že projekt, kterým byl Navigamus 2012 přihlášen do grantového řízení Plzeňského pivovaru - projektu Prazdroj lidem nebyl radou tohoto projektu vybrán do veřejného hlasování. Pro vás to znamená, že nebudete mít možnost podpo-

NAVIGAMUS 2012

CO: celostátní setkání vodních skautů všech věkových kategorií

KDY: 7.–10. 6. 2012

KDE: Plzeň, Bolevecký rybník

řit náš společný projekt v rámci projektu Prazdroj lidem. Pro organizační tým nastává okamžik hledání dalších finančních zdrojů. Děkujeme za podporu, kterou jste nám ve vztahu k tomuto projektu na srazu K + K vyjádřili.

Veškeré dotazy k financím lze směřovat na mail finance@navigamus.cz.

PŘEDPROGRAM

Spolu s registrací začíná i předprogram, tedy možnost získat co nejvíce bodů a ubytovat se tak na

nejlepší palubě Titaniku. Přinášíme vám podrobnosti o tom, jak funguje.

CO JE PŘEDPROGRAM?

Jak název napovídá, předprogram je jakýsi program probíhající před vypuknutím akce. Má motivační charakter, měl by oddíly naladit na téma Navigamu, zvětšit chuť dětí zúčastnit se akce a v neposlední řadě nabídnout oddílům tematický program nejen na schůzky.

JAK BUDE VYPADAT?

Předprogram se skládá z tzv. ma-

INSPIRO

Chcete se inspirovat aktivitami jiných oddílů a zároveň inspirovat druhé? Navigamus vám to snadno umožní! Máte možnost ukázat ostatním něco ze sebe a vyzkoušet si nějakou aktivitu od druhých!

CO: program od vás pro vás

KDY: v pátek odpoledne

KDE: les, pláž, louka, rybník

Každá výprava dodá 1 aktivitu na každých 20 členů výpravy. Více informací na www.navigamus.cz.

lých a velkých úkolů. Velké úkoly budou tři, zadání bude k dispozici na webu Navigamu a v Mod/krých stránkách. Velké úkoly se budou zadávat v dvouměsíčním taktu a budou to úkoly skupinové. Malé úkoly se budou objevovat nepravidelně pouze na internetu. Plnit je může i jednotlivec.

KDY PŘESNĚ BUDE PŘEDPROGRAM PROBÍHAT?

Předprogram odstartuje na začátku prosince. Velké úkoly najdete na stránkách Navigamu na počátku každého druhého měsíce (tzn. prosinec, únor, duben). Na jejich plnění budou mít oddíly dva měsíce do uveřejnění dalšího velkého úkolu. Malé úkoly se budou objevovat na internetu nepravidelně, doba plnění bude individuální a u každého úkolu zveřejněna. Malé úkoly se budou objevovat po celou dobu předprogramu, tedy od prosince do května.

JAK JE MOŽNĚ SE ZAPOJIT?

Do předprogramu se mohou

zapojit oddíly, resp. skupiny, které pojedou na Navigamus. Není nutné se přidat hned na začátku, zapojení je možné v průběhu celého předprogramu. Čím déle ale skupina začne, tím těžší má pozici a menší šanci se v předprogramu dobře umístit.

Skupiny, které se budou chtít zapojit, si vymyslí svůj nick (nick je jakékoli slovo sloužící k identifikaci skupiny), který budou uvádět společně s řešením úkolů. Pro zapojení do předprogramu je nutné odeslat email s vybraným nickem na predprogram@navigamus.cz. Tento nick musí být uveden také v registraci, aby bylo možno přiřadit splněné úkoly k jednotlivým skupinám. Nick je nutné uvádět při odesílání jak malých, tak velkých úkolů.

JAK SE BUDOU PLNIT VELKÉ ÚKOLY?

Velké úkoly jsou postaveny tak, aby je mohla plnit celá skupina (oddíl/družina/přístav). Jsou časově náročné a pro jejich splnění je

CENA A TERMÍNY

- registrace od 1. 12. 2011 do 15. 3. 2012
- cena (účastníci): 700 Kč při zaregistrování počtu účastníků do 15. 3. 2012 a zaplacení účastnických poplatků do 15. 4.
- cena (účastníci): 850 Kč při pozdější registraci nebo úhradě poplatků
- cena (PTP): 400,- (registrace + zaplacení 200 Kč do 15. 2.; na místě doplatek 200 Kč, který bude vrácen při odjezdu po úplném ukončení prací na tábořišti)

nutná kooperace. Výstupy z úkolů se budou zasílat elektronicky na email předprogramu (predprogram@navigamus.cz). Pod jedním nickem je možné zaslat jen jeden výstup.

JAK SE BUDOU PLNIT MALÉ ÚKOLY?

Malé úkoly jsou postaveny tak, aby je mohl plnit každý. Podmínkou pro zapojení je, aby členové znali nick své skupiny. Tento nick

Prvotní plánek využití tábořiště

Ostende

PODPOŘTE NAVIGAMUS!

Podpořte Navigamus umístěním jeho banneru na svoje stránky. Bannery různých velikostí jsou k dispozici ke stažení na www.navigamus.cz/ke-stazeni.

vyplní do formuláře na stránkách předprogramu a odešlou řešení úkolu. Pod jedním nickem může být odeslán libovolný počet řešení. Z došlých řešení bude po ukončení úkolů vybráno pro jeden nick vždy to nejlepší.

PROČ BY SE MŮJ ODDÍL MĚL DO PŘEDPROGRAMU ZAPOJIT?

FOTO TOMAŠ BASÁK - ČERŤ

Oddíl či skupina s nejvíce body z předprogramu bude na Navigamu ubytována v nejluxusnější palubě. Samozřejmě platí, že na čím lepší palubě bydlím, tím více privilegií mám. Nemusím čekat ve frontě na oběd, mám lepší místo na táboření, mám přednost při doprovodných aktivitách atp. Samozřejmě nebudou chybět i malé

věcné ceny.

JAK POZNÁME, JAK SI V PŘEDPROGRAMU VEDEME?

Na webových stránkách Navigamu bude viset průběžné pořadí. Po ukončení každého velkého úkolu budou vyhlášena tři nejlepší řešení.

Liška

TÝM NAVIGAMU 2012:

**ALENA LIŠKOVÁ - ÁJA
ŠÉF STRAVOVÁNÍ**

Co máš na starosti při přípravě Navigamu?

Stravování, tedy abychom po ty čtyři dny Navigamu měli co do žaludku.

Čemu se aktuálně věnuješ ve skautingu?

Jsem členkou 92. OVS Kotva v Plzni. Bohužel roky mých žabičkovských a skautských radovánek již minuly, a tak žiji už pár let spíše činovníckými povinnostmi a radostmi spojenými s naším oddílem.

Jaké jsou tvoje skautské zkušenosti z dřívějška?

Za více než 20 let v Junáku se člověk dostane k mnoha věcem – od plánování programu na družinovku, přes organizování oddílových výprav až po zkušenosti z mezinárodních akcí, jako byl Orbis 2006, nebo charitativních sbírek jako Škola v Africe.

Co děláš v civilu?

Pracuji jako Junior Treasurer v pl-

zeňské Škodovce. Po pronesení těchto slov se většinou na tváři tazatelů zračí zděšení, protože představa, co takový Treasurer vlastně dělá, bývá mlhavá. Bohužel pro oblast Treasury zatím neexistuje žádný výstižný český ekvivalent, a proto doufám, že postačí vysvětlení, že se pohybuji ve světě financí.

Jaké jsou tvoje koníčky?

Vzhledem k tomu, že času poslední dobou nějak ubývá a povinností pracovních i těch spojených s naším domkem (a domácností vůbec) geometrickou řadou přibývá, netrávím se svými koníčky tolik času, kolik bych sama chtěla. Pokud to však jde, ráda trávím volný čas aktivně venku v přírodě – na lyžích, na kole, na lodi, nebo naopak v pohorkách někde v kopcích. A co mi také vždy zaručeně udělá radost je dobrá knížka.

Tvé motto?

Když nejde o život nebo o zdraví... (každý nechť si doplní sám).

FOTO VÁCLAV LIŠKA - LIŠKA

Češi mezi lidojedy

V roce 1568 se do jižního Tichomoří vypravil španělský místokrál v Peru Alvaro Mendaña s úmyslem najít bájnou zemi Ofir, odkud biblický král Šalamoun vozil zlato. Mendaña sice žádné zlato nenašel, ale zato v Melanésii severovýchodně od Nové Guineje objevil řetězec ostrovů, které po králi Šalamounovi aspoň pojmenoval. A na jeden z nových ostrovů v jižní části se dostalo podle městečka nedaleko Valencie jméno Guadalcanal – stalo se na počest rodiště Mendaňova námořníka Pedra de Ortegy.

V dalších letech Šalamounovo souostroví upadlo v zapomnění a dokonce bylo z některých námořních map vymazáno. Teprve koncem osmnáctého století jej znovuobjevil francouzský mořeplavec Louis Antoine de Bougainville, avšak o koloniální správu žádná z evropských mocností nestála. Ostrovy byly příliš vzdálené, příliš chudé, s nezdravým podnebím a obývané nevyzpytatelnými domorodci.

Teprve v druhé polovině devatenáctého století se dohodlo Německo s Velkou Británií, že si Šalamounovo souostroví vezmou na starost. Severní část připadla Německu, jižní Velké Británii. Toto rozdělení a koloniální správa však bylo spíše jen formální, protože ani jedna mocnost se celé desítky let ani neobtěžovala jmenovat guvernéry nebo cokoli na ostrovech podnikat. Koncem devatenáctého století tak v oblasti žil jen jeden Evropan – švédský námořník a obchodník Svenson, který se svým škunerem Siskin křížoval mezi ostrovy a Austrálií a obchodoval. Od domorodců vykupoval kokos a kopru a prodával jim to, co potřebovali - především nářadí, černý tabák a pestrobarevné látky, ze kterých si domorodci vyráběli tradiční kroj - sukénky zvané lavava.

A právě v této době se odehrál

Šroubový dělový člun Albatros

příběh, který skončil malou válkou, či spíše velkým nedorozuměním s tragickými následky.

2. října roku 1895 vyplul z istrijského přístavu Pula pod velením fregatního kapitána Josefa rytíře Maulera von Elisenau rakousko-uherský šroubový dělový člun Albatros o výtlaku 570 tun se stovkou mužů na palubě. Cílem výpravy byl klimatický, geologický, biologický, etnografický a bůhvíjaký jiný průzkum právě Šalamounových ostrovů. Proč? Ačkoli vídeňská vláda zájem na koloniálních expanzích nikdy neměla, císařská a královská Kriegsmarine podobné výpravy podnikala poměrně často. Účelem expedic byla především prezentace země v zahraničí; vždyť v 19. století světu vládla Evropa, Rakousko-Uhersko bylo po Rusku druhou největší evropskou zemí a pokud čas od času nějaká ta loď obeplula svět a nasbírala přitom i nové vědecké poznatky, byla to pro stát ta nejlepší reklama. Osobním setkáním se členy výprav celá zeměkoule poznávala, že Rakousko-Uhersko vůbec existuje, že na vědecké poznávání přírody v odlehlých oblastech technicky i dostatkem vzdělaných mužů jako jedna z mála zemí zkrátka „má“ a pro eventuální nepřátele v Evro-

pě to znamenalo i signál „pozor, máme sedmou největší válečnou flotilu na světě a ta se svou zdatností vyrovná komukoli“.

Trasa, kterou kapitán von Elisenau zvolil, vedla skrz Suez do Sydney, kde se Albatros podrobil opravám, naložil uhlí a potraviny, až konečně v srpnu 1896 přistál u Guadalcanalu. Na břeh se vylodila třiadvacetičlenná skupina vědců a námořníků. Vědcům šéfoval ředitel c.k. vídeňské geologické společnosti Heinrich svobodný pán Foullon von Norbeeck, vojenským velitelem desantu byl jmenován tehdy pětadvacetiletý fähnrich (námořní praporčík, hodnost odpovídající přibližně poručíkovi pozemní armády) František Budík, původem z Bučovic na Moravě. Na břehu se přátelsky setkali se Sakim - vládcem vesnice Tetere - a rakousko-uherské mocnářství s ním pak uzavřelo jeden z nejkurióznějších spojeneckých svazků ve svých sáhodlouhých dějinách. Saki byl totiž na místní poměry asi opravdu velký pohlavár. Ačkoli samozřejmě neuměl číst ani psát, pyšně se vytasil s osvědčením od Angličanů, že je „jeden z nejmocnějších panovníků“, což byla nejspíš pravda, protože území pod jeho vládou obsahovalo jak pobřežní oblasti,

Poručík řadové lodi Franz Budík

tak i slušný kus vnitrozemí. Svě služby Rakušanům nabídli i další dva „králové“ podřízení právě Sakimu – Billy, „král“ vesnice Gora a Johny Parramatta, jehož „království“ bylo ovšem zdaleka nejmenší, skládalo se totiž jen ze tří chatrčí, ve kterých žila jeho rodina. A právě Parramattův podíl v nadcházejících událostech se ukázal jako velmi důležitý, protože na rozdíl od ostatních panovníků uměl dost slušně anglicky. Aby také ne - vždyť zamlada pracoval na parníku jako topič. Nutno však podotknout, že důvody přátelského přijetí pobřežních domorodců byly tak trochu zjištěné, ale možná jen naivní. Jednak čekali bohatou odměnu a dále také doufali, že „bledé tváře“ přemluví, aby - když už tam jsou a mají pušky - povraždili pár domorodců žijících ve vnitrozemí, se kterými měli pobřežní „králové“ nějaké své staré účty. A asi i proto Rakušanům raději neřekli, že místa, která hodlají navštívit jsou pro vnitrozemské kmeny posvátná...

Expedice si dala za cíl ztéci nejvyšší horu ostrova – Tatuba (někdy též Tatuva, 1 300 metrů nad mořem). Vyrázila 6. srpna 1896 a nakonec ji tvořilo dvacet dva námořníků, tři vědci, „králové“ Billy a Johny Parramatta (sám Saki byl na dlouhé štrápáce již příliš starý, tlustý a vznešený) a dva jejich domorodí poddaní. Výprava urazila sluš-

ný kus cesty džunglí a večer došla do vesnice Aroti vzdálené dvacet osm kilometrů od pobřeží. Druhý den poslal Budík zpátky osm mužů, protože měli nohy ve špatném stavu. Zbytek jmenovitě tvořili: Foullon a jeho dva pomocníci (Kraus a Nikl), námořní praporčík Budík, námořní kadet Armand de Beaufort, poddůstojníci Neuper, Čurčić, Kovačević, Škoda a Mařas, námořníci Chaloupka, Lovrić, Šepić, Babić, Car, Šćarčić a Wageman, zdravotník Doković a zmiňovaní čtyři domorodci. Vyzbrojeni byli jedenácti opakovačkami Mannlicher typ 1885 s předpisovým počtem munice (250 nábojů pro každou pušku) a několika revolvery.

Expedice pochodovala těžko schůdnou džunglí další dva dny, až se 9. srpna odpoledne utábořila na malé plošině na úpatí hory Tatuba v nadmořské výšce 950 metrů. Poslední den výstupu byli pozorně sledováni, což tuze dobře věděli, protože džunglí se neustále rozléhal křik dosud neviditelných vnitrozemských domorodců. Foullon s Budíkem se rozhodli, že v táboře si odpočinou a na vrchol hory Tatuba vystoupí následující den. Večer do tábora přišli dva místní domorodci, tvářili se přátelsky a nabídli své služby jako průvodci při finálním výstupu. Budík si vnitrozemské domorodce nechtěl rozhněvat a jejich služby přijal.

10. srpna 1896 se k vrcholu Tatu- by vydala skupina tvořená Foullonem, Krausem, Niklem, Budíkem,

Mařasem, Škodou, Carem, Lovrićem a Babićem. Zbytek měl pod velením kadeta Beauforta hlídat tábor. Že cosi není v pořádku, to Rakušanům došlo už v momentě, kdy se k nim jako „průvodci“ hlásilo dalších dvacet domorodců, tentokrát už ovšem ozbrojených sekerami. Byli sice odmítnuti, ale neodešli daleko. Přepad Foullonovy výstupové skupiny přišel asi po půlhodině – zrovna v momentě, kdy si námořníci plnili polní láhve vodou z potoka. Útok byl rafinovaně koordinovaný - do práce se dali jak oba „průvodci“ přijatí předcházejícího večera, tak válečníci z džungle. Foullon, Mařas a Lovrić byli těžce porubáni hned v prvních vteřinách. Fyzicky pravděpodobně velmi silně disponovaný Kraus se ale nedal a zabil jednoho útočníka jeho vlastní sekerou. Na Nikla zaútočil patrně nějaký trouba, protože ho jen sekl do kožené brašny na zádech a upadl. Sám Budík na přepad zareagoval jako zkušený pistolník z Divokého západu: zastřelil dva domorodce revolverem, dalšího zabil těžce raněný Mařas a oba společně odpráskli onoho troubu, který předtím zaútočil na Nikla a teď se zrovna zvedal ze země. Moment překvapení domorodcům zkrátka nevyšel, další útočníci byli zabiti palbou Škody, Cara, Babiće i raněného Lovriće a kdo přežil, byl rád, že se spasil útekem. Praporčík Budík pak se svými druhy ošetřil raněné a rozhodl se vrátit do tábora, odkud však byla také slyšet

Vylodění 6. srpna 1896

Domorodci z vesnice Tetere

střelba, a to nebylo moc dobré znamení.

Tábor byl napaden prakticky ve stejnou dobu jako Budíkovi muži a tam byli domorodci zpočátku o něco úspěšnější. Zatímco hlídky střežily dvě cesty k táboru, domorodci krytí zdánlivě neprostupnou džunglí se nenápadně připlížili po strmém svahu a vtrhli přímo do středu tábořiště. Smůla byla, že z přítomných měl v té chvíli po ruce svou pušku jen Wageman, ostatní měli své zbraně složené v jehlanu u ohniště. Domorodci věděli, že nesmí dopustit, aby se jich námořníci zmocnili, avšak Wageman nezpanikařil, zahájil palbu, několik útočníků zastřelil a umožnil tak ostatním, aby se k puškám dostali. V ten moment už ale byli tři námořníci mrtví (Beaufort, Doković a Chaloupka) a další zranění. Pak se ovšem karta obrátila, část domorodců padla a zbytek utekl.

Zanedlouho dorazila Budíkova parta i s Foulonem, který na tom byl špatně a umíral. Pohřbit čtyři mrtvé nebylo možné - tábor se nacházel na skále a v džungli se stále pohybovali nebezpeční domorodci. Odnést padlé na pobřeží také nešlo, desant měl celkem sedm raněných (Malář, Neuper, Čurčic, Kovačević, Šepsić, "král" Johny Parramatta a jeden z domorodých průvodců) a bylo nutno se postarat hlavně o ně. A tak námořníci nebožtíky zabalili do celt, přikryli

je listím a nechali na místě.

Evakuace k pobřeží začala ihned po „pohřbu“, tedy přibližně v poledne. Večer byla výprava asi v polovině cesty k vesnici Aroti a musela přenocovat. Po celou dobu pochodu se džunglí nesly zvuky bubnů, které mobilizovaly domorodce k dalšímu útoku. A ten skutečně přišel, stalo se tak v noci. Domorodci zahájili svou ofenzívu jako zkušený válečníci opět poměrně koordinovaně a ze všech stran, ale jejich hlavní zbraň - moment překvapení - už byl pryč. Na kruhovou obranu připravených a přesně střílejících Rakušanů si nepřišli a byli beze ztrát odraženi. Zato z džungle se ozýval křik mnoha raněných a umírajících a jak vyšlo najevo později, k dalšímu boji již domorodci neměli síly. Příštího večera výprava došla do vylidněné vesnice Aroti, kde se opevnila. Pokračovat dál k pobřeží se nedalo, všichni byli bojem, pochodem a transportem raněných příliš vyčerpaní.

Praporčík Budík si však věděl rady. Druhý den ráno poslal "krále" Johny Parramattu na pobřeží se žádostí o pomoc. A ačkoli byl "král" lehce raněn, svůj úkol zvládl na jedničku. Dvacet osm kilometrů k pobřeží plus cestu pirogou na Albatros dokázal urazit do třetí hodiny odpolední, předal kapitánovi von Elisenauovi Budíkův dopis a zhroutil se vyčerpáním. Von

Elisenau okamžitě vyslal Budíkovi na pomoc třicetičlenný oddíl pod velením linienschiffsleutnanta (poručíka řadové lodi, hodnost odpovídající přibližně kapitánovi pozemní armády) Ferdinanda Bublaye, součástí týmu byli i dva lékaři. Záchraná expedice rychle postupovala vpřed a nedaleko Aroti se setkala s Budíkovým oddílem. Raněným se konečně dostalo lékařské pomoci a okamžitého transportu na loď. Bublay se pak pokusil najít a zachránit i těla mrtvých námořníků, což se však nezdařilo, protože je domorodci mezitím našli a podle poházených kostí prokazatelně i snědli. Námořník Gustav Chaloupka se tak stal patrně jediným Čechem, kterému se dostalo té pochybné cti, že skončil v žaludcích kanibalů.

Nakonec došlo i na bohaté dary pro přátelské domorodce z vesnice Tetere, zasloužené odměny se dočkal i obětavý atlet Johny Parramatta. 16. srpna 1896 Albatros zvedl kotvy a zamířil do Austrálie, kde bohužel na následky rány sekerou do hlavy zemřel námořník Petr Mařas. Další plavba směřovala k Tasmánii, ale příští rok se Albatros do Šalamounova souostroví vrátil a von Elisenau konečně zjistil podrobnosti o nešťastném výstupu na horu Tatuba. Dozvěděl se, že na jeho námořníky zaútočily dva kmeny, přičemž padlo na čtyřicet mužů včetně jejich náčelníků, což de facto zlikvidovalo veškerou mužskou populaci dvou vesnic. Takový masakr široko daleko nikdo nepamatoval a pověsti o bitvě se ještě dlouho nesly celým jižním Pacifikem. Albatros pak křižoval Melanésii a Pacifikem ještě rok a bez dalších dobrodružství se vrátil do Puly.

*(pokračování v dalším čísle)
z internetu přeložil a sestavil*

Effendi

P. S.: Na památku českých námořníků v rakousko-uherské krigsmarině se nově vzniklý oddíl vodních skautů ve vesnici Vřesina (u Ostravy) pojmenoval Albatros.

elektronická KAPITÁNSKÁ POŠTA

METODICKÝ A INFORMAČNÍ ZPRAVODAJ HKVS

číslo 19, listopad 2011

Vydává Hlavní kapitanát vodních skautů pro vnitřní potřebu.

Kapitánskou poštu dostávají emailem všichni registrovaní kapitáni oddílů vodních skautů, krajští kapitáni a činovníci HKVS. Pokud si přejete být zařazeni do databáze příjemců, či z ní naopak vyřazeni, pošlete své jméno, oddíl, přístav (středisko) na adresu kp@skaut.cz. Aktuální číslo Kapitánské pošty i archiv starších čísel je k dispozici také na webových stránkách HKVS.

Příspěvky, postřehy, připomínky, informace, pozvánky či fotky zasílejte na adresu: kp@skaut.cz.

Do tohoto čísla přispěli: Pavel Bár - Pavlík, Jan Bolek - Efendi, Vladimír Cvrček - Vezír, Klára Hrachová, Kateřina Kaderová - Liška, Pavel Košek - Bidlo, Tomáš Litera - Slunda.

Foto na titulní straně: Zdeněk Materna - Zdenka. • **Fotografie uvnitř čísla:** Tomáš Basák - Čerw, Jiří Hais - Digi, Klára Hrachová, Zdeněk Jančík - Jánošík, Václav Liška - Lišák, Zdeněk Materna - Zdenka, Tereza Wicherková, archiv HKVS, KLŠVS a autorů.

Redakční rada: členové Hlavního kapitanátu vodních skautů.

Toto číslo neprošlo jazykovými úpravami ani korekturami. • **Sazba:** Pavel Bár - Pavlík. • **E-mailové rozesílání:** Michal Hoznedl - Bobr.

Uzávěrka prosincového čísla 30. listopadu 2011.

